

Handläggare
Jarina Edlund
08-50826094Kommunstyrelsen
KF/KS Kansli

Näringsdepartementets promemoria *Förslag till ändring i trafikförordning (1998:1276) och vissa andra frågor rörande parkeringstillstånd för personer med funktionshinder.* Kontorsyttrande

Sammanfattning

Regeringen har givit Stockholms stad möjlighet att yttra sig över promemorian *Förslag till ändring i trafikförordningen (1998:1276) och vissa andra frågor rörande parkeringstillstånd för personer med funktionshinder*. Kommunstyrelsen har remitterat ärendet till Trafik- och renhållningsnämnden. Eftersom remisstiden inte medger nämndbehandling av ärendet så har kontoret avgett ett kontorsyttrande som anmäls i nämnden.

Trafikkontoret ser överlag positivt på förslagen i promemorian. Trafikkontoret tillstyrker sammantaget förlängning av giltighetstiden på parkeringstillstånd till fem år.

Trafikkontoret instämmer också i att det kan finnas behov att utöka kretsen av tillståndsberättigade, samt att det finns behov att utvidga tolkning av begreppet ”att förflytta sig på egen hand”.

Trafikkontoret ställer sig också generellt positivt till gemensam ansökningsblankett, gemensam mall för läkarintyg och andra eventuella intyg, samt till förslaget att SKL bör uppdatera handboken *Parkeringstillstånd för rörelsehindrade: handbok för alla berörda*.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom Tillståndsavdelningen.

Trafikkontoret
TillståndFleminggatan 4
Box 8311
104 20 Stockholm
Telefon 08-508 260 43
Växel 08-508 272 00
Fax 08-508 263 30
torke.kjellman@stockholm.se
trafikkontoret@stockholm.se
Org nr 212000-0142
stockholm.se

Remissen

Kommunstyrelsen har remitterat remissen om förslag till ändring i trafikförordning (1998:1276) och vissa andra frågor rörande parkeringstillstånd för personer med funktionshinder för yttrande till trafik- och renhållningsnämnden senast den 14 mars 2014. Då ärendet inte hinner nämndberedas inom utsatt tid lämnar kontoret sina synpunkter i ett kontorsyttrande. Ärendet kommer att anmälas till trafik- och renhållningsnämnden den 8 april 2014.

En arbetsgrupp bestående av representanter för Näringsdepartementet, Socialdepartementet, Transportstyrelsen, Sveriges kommuner och Landsting samt två av brukarorganisationerna utvalda personer, har gjort en mindre översyn av reglerna om parkeringstillstånd med fokus på den praktiska tillämpningen vid utfärdande av tillstånd. Gruppen konstaterade att det finns gränsdragningsproblem vid överväganden beträffande kretsen av tillståndsberättigade. Gruppen har även diskuterat hur själva ansökan om parkeringstillstånd skulle kunna underlättas för den sökande. Kontrollsystemet för parkeringstillstånden har även behandlats.

Förändringsförslagen i sammanfattning

Förordningsändring:

13 kap. 8§ fjärde stycket trafikförordningen (1998:1276) ändras så att ett parkeringstillstånd för rörelsehindrade kan gälla för längsta tid om fem år i stället för tre år.

Övriga förändringar:

1. Innebörden av förflyttningsförmågan.
2. En gemensam blankett för ansökan om parkeringstillstånd bör införas.
3. En gemensam mall för intyg bör införas.
4. Vidare bör Sveriges kommuner och Landstings, SKL, handbok *Parkeringstillstånd för rörelsehindrade: handbok för alla berörda* uppdateras.

Gällande bestämmelser

Enligt 13 kap. 8 § kan ett särskilt parkeringstillstånd utfärdas för rörelsehindrade personer. Tillståndet kan utfärdas både till rörelsehindrade som själva kör motordrivna fordon och till andra rörelsehindrade som regelbundet behöver hjälp av föraren utanför fordonet.

Ett tillstånd får endast utfärdas till en rörelsehindrad som har ett varaktigt funktionshinder som innebär att han eller hon har

väsentliga svårigheter att förflytta sig på egen hand. Frågor om parkeringstillstånd prövas av den kommun där sökanden är folkbokförd eller om sökanden inte är folkbokförd i riket, där han eller hon vistas. Ett parkeringstillstånd skall gälla under viss tid, dock längst tre år.

Enligt 13 kap. 3 och 4 § trafikförordningen kan undantag medges från de lokala parkeringsbestämmelserna. Undantag får medges för ett visst ändamål samt om det finns ett särskilt behov. Endast den som har ett särskilt behov kan medges undantag från bestämmelserna i 3 kap. trafikförordnande om stannande och parkering.

Vidare gäller Transportstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om parkeringstillstånd för rörelsehindrade, TSFS 2009:73. I de allmänna råden till 13 kap 8 § 1 st. trafikförordningen anges:

”Bedömningen av väsentliga svårigheter att förflytta sig på egen hand bör grundas på förmågan att förflytta sig till fots med eventuella hjälpmedel. Bedömningen av om en rörelsehindrad som inte själv kör motordrivet fordon, regelbundet behöver hjälp av föraren utanför fordonet bör grundas på sökandes förmåga att ensam invänta föraren vid målpunkten.

I frågan om rörelsehinder som beror av psykiatriskt tillstånd bör bedömningen grundas på ett läkarintyg utfärdat av en läkare med specialistkompetens i psykiatri.”

Av 8 kap § 1 trafikförordningen framgår också att fordonet får föras på gånggata för transport av sjuka och rörelsehindrade till eller från adress vid gatan.

Transportstyrelsens rapport

I promemorian presenteras även Transportstyrelsens rapport. Transportstyrelsen redovisade sitt uppdrag den 30 november 2011. Uppdraget omfattade dels att se över bestämmelserna om särskilda undantag för rörelsehindrade i 13 kap. 8 § trafikförordningen och överväga om det fanns skäl att föreslå ändringar, dels att särskilt se över bestämmelserna om parkeringstillstånds giltighetstid och överväga om det fanns skäl att föreslå ändringar i detta avseende.

Sammanfattning av Transportstyrelsens redovisning:

1. Transportstyrelsen bedömde att det inte förelåg skäl, att föreslå någon ändring avseende något av rekvisiten för utfärdande av ett parkeringstillstånd, dvs.
 - regelbundet behov av förarens hjälp utanför fordonet,
 - varaktigt funktionshinder och
 - väsentliga svårigheter att förflytta sig på egen hand.
2. Transportstyrelsen bedömde att det finns samhälls-ekonomiska effekter vid längre giltighetstid, en förlängning bör göras med 1-2 år, dvs. en längsta giltighetstid om 5 år.
3. Transportstyrelsen föreslog inte någon ändring avseende frågan om parkeringsavgifter kopplade till innehav av ett särskilt parkeringstillstånd.

Arbetet i arbetsgruppen

Gruppen försökte att finna en gemensam problembild och identifiera möjliga förslag för att underlätta tillämpningen av det aktuella regelverket. Problematiken kunde delas i tre delar:

1. Eventuella förändringar i trafikförordningen.
2. Tillämpningen av gällande bestämmelsen.
3. Kontrollsystemet och missbruket av tillståndet.

Gruppen bestämde sig att fokusera på del 1 och 2. Del 3 skulle behandlas i senare skede.

I promemorian lämnas en redogörelse för den övergripande problematiken och förslag till ändringar av gällande bestämmelser.

Arbetsgruppen diskuterade begreppen *”förflytta sig till fots med eventuella hjälpmedel”* samt *”förmåga att ensam invänta föraren vid målpunkten”*.

Från brukarhåll efterfrågades att tydliga hänsyn ska tas till hela behovsbilden och familjeperspektivet vad gäller ”passagerartillståndet”. Definitionen av ”rörelsehinder” skiljde sig åt i olika sammanhang. Att det inte fanns kopplingar mellan bidrag till bilstöd och parkeringstillstånd bedömdes vara en brist.

Arbetsgruppen har i sitt arbete identifierat personer med en funktionsnedsättning som innebär *”nedsatt armfunktion”*.

Brukarhåll påpekade att en omfattande nedsättning av båda armarnas funktioner leder till ett stort rörelsehinder som många gånger behöver kompenseras med personlig assistans. Tekniken för att köra bil utan att använda armarna har utvecklats. Problemet uppkommer när personerna i frågan ska parkera bilen. Parkeringstillståndet gör det möjligt att hitta parkeringsplats stor nog får att släppa upp bildörren fullt. Tillståndet gör det också möjligt att komma tillräckligt nära målet för resan. Det kan handla om att få med sig bagage eller att inte frysa då den här gruppen ofta inte kan köra bil fullt påklädda med ytterkläder.

Arbetsgruppen har även i sitt arbete uppmärksammat ”*personer som behöver förarens hjälp utanför fordonet*”. Brukarorganisationen påpekade att man av olika anledningar inte lämnas av på en plats utan behöver assistans av en person för att förflytta sig utan risk att falla. En person kan exempelvis ha svårt med balansen på grund av yrsel, känselbortfall i benen/fötterna. Eller så kan man ha orienteringssvårigheter som leder till oro vid förflyttningar. Brukarorganisationen menar även att värnlöshetsprincip tolkas idag annorlunda än tidigare vid bedömningen av parkeringstillstånd.

Arbetsgruppens förslag

Del 1 – Förändringar i trafikförordningen

Det föreslås inga ändringar i lydelsen av 13 kap. 8 § första stycket trafikförordningen.

Giltighetstiden fem år

Däremot föreslås en ändring i 13 kap 8 § fjärde stycket trafikförordningen så att maximala giltighetstiden för ett parkeringstillstånd förlängs med två år. Den längsta giltighetstiden föreslås blir fem år i stället för tre år.

Del 2 – Tillämpning av gällande bestämmelser

Att förflytta sig på egen hand

Gruppen anser att det kan finnas skäl att se över kretsen av tillståndsberättigande. Frågan är om det finns idag grupper som inte får men borde få ett parkeringstillstånd.

Arbetsgruppen anser att det finns anledning för Transportstyrelsen att bl.a se över praxis beträffande tillämpningen av reglerna för personer med nedsatt armfunktion.

Transportstyrelsen ska även initiera en översyn av styrelsens föreskrifter och allmänna råd. Översynen kan komma att innebära en utvidgning av tolkning ”att förflytta sig på egen hand” vilket kan innebära en utökning av kretsen för tillståndsberättigande.

Ansökningsblankett

Det föreslås införa en gemensam ansökningsblankett får att uppnå en enhetligare tillämpning av reglerna för såväl sökande som berörd kommun. Särskilt blanketternas utformning bör ses över vad gäller sökandens gångförmåga.

Gemensam mall för läkarintyg

Det föreslås att gemensam mall för läkarintyg och andra eventuella intyg ska införas. På så sätt kan alla relevanta frågor tas upp och eventuella överflödiga frågeställningar rensas bort.

Parkeringsstillstånd för rörelsehindrade: handbok för alla berörda

SKL bör uppdatera handbokens innehåll inte mins vad gäller praxis och vägledning avgöranden. Handboken bör även vara tillgänglig elektroniskt för allmänheten.

Kopplingen bilstöd- parkeringstillstånd

I arbetsgruppen har diskuterats kopplingen mellan bilstöd samt parkeringstillstånd. Näringsdepartementet har undersökt möjligheten närmare. Det kunde konstateras att det är svårt att genomföra en konsekvensbeskrivning då bilstödet och parkeringstillstånden utgör två helt olika system som handläggs och administreras på olika sätt av olika myndigheten.

Central tillståndsmyndighet

Gruppen har diskuterat om man bör överväga en central tillståndsmyndighet. Vinsten med central myndighet ansågs vara en enhetlig tillämpning. Brukarorganisationerna motsätter sig inte centraliseringen. SKL såg också fördelar då handläggning i kommunerna har en stor spridning i fråga om kunskap och tid man ska avsätta för handläggningen. Det diskuterades om tänkbara mottagande centrala organisationer: Transportstyrelsen, regionala kollektivtrafikmyndigheter, länsstyrelser. Gruppen kom fram att frågan var intressant med att den låg utanför gruppens mandat.

Del 3- Kontrollsystemet och missbruket av tillstånden

Denna del har inte berörts. Arbetsgruppen har dock konstaterat att det kan vara aktuellt att se över kontrollsystemet och eventuellt på nytt överväga ett nationellt registreringssystem.

Tillståndsbevis

Gruppen har nämnt att exempelvis en förlängning av parkeringstillståndets giltighetstid kan eventuellt kombineras med utfärdande av en särskild handling, ett tillståndsbevis, som har ettårigt giltighet som skickas ut till tillståndshavaren årligen.

Europeiska unionen

Det pågår ett EU-arbete som regeringen kommer att följa. Europeiska kommissionen överväger att se över rekommendation om parkeringstillstånd för personer med funktionshinder (98/376/EG). En särskild utlysning gjordes i februari 2013 i vilken olika konsortier i EU-länderna kunde söka pengar för pilotprojekt för att bl.a. finna lösningar som minskar fusk med parkeringstillstånden.

Trafikkontorets synpunkter

Trafikkontoret ser generellt positivt på förslagen i *Förslag till ändring i trafikförordningen (1998:1276) och vissa andra frågor rörande parkeringstillstånd för personer med funktionshinder*.

Trafikkontoret har valt att kommentera de punkter i promemorian som bör ändras eller förtydligas för att underlätta tillämpning och förståelse av gällande bestämmelser.

Giltighetstiden fem år

Trafikkontoret ser positivt på förslaget att förlänga giltighetstiden på parkeringstillstånd till fem år. Längre giltighetstid skulle innebära stora fördelar för personer med bestående funktionshinder som skulle behöva styrka sitt funktionshinder endast var femte år i stället för var tredje.

En längre giltighetstid innebär mindre arbete för kommuner. Ansökan behöver inte göras lika ofta vilket leder till färre ansökningar per år hos kommunerna. Detta kan leda till kortare väntetid på beslut samt kortare handläggningstider. Kostnader för administration och handläggning av ärendena samt tillverknings- och distributionskostnad av parkeringstillstånden skulle minskas.

Trafikkontoret ser även risker med en längre giltighetstid. Risk med en längre giltighetstid är att förutsättningarna för tillståndet inte längre finns. Exempelvis kan sjukdomsbilden förändras så att rörelsehindret inte längre är av samma omfattning som vid ansökan. Detta kan innebära att kommunerna måste utarbeta nya rutiner för hur de ska hantera ändrande förutsättningar.

Sammantaget anser dock trafikkontoret att fördelarna ur ett individperspektiv väger tyngre och också motiverar en förlängning av giltighetstiden till fem år.

Att förflytta sig på egen hand

Om kretsen av tillståndsberättigande ska utökas efterfrågas tydliga och klara kriterier om vad som anses med ”att förflytta sig på egen hand”.

I dagsläget är det förflyttningsförmågan till fots som är av betydelse. Dagens praxis utgår från sökandens förmåga att förflytta sig från fordonet till sin målpunkt. Enligt gällande praxis anses den som inte klarar att gå 100 meter på egen hand, med eventuella hjälpmedel, ha väsentliga svårigheter att förflytta sig på egen hand, och är därmed berättigad till tillstånd. Problemet är att läkare har svårt att bedöma patientens gångförmåga och uppger i läkarintyg endast den uppgift som den sökanden har uppgivit.

Tolkningen av begreppet ”att förflytta sig på egen hand” bör inte heller grundas endast på ett konkret mått eller konkret antal meter. Det bör även finnas tydliga och klara kriterier som ska beaktas vid tolkningen av begreppet. Begreppet ”att förflytta sig på egen hand” bör inte endast hänföras enbart till flyttningsförmågan till fots med eventuella hjälpmedel. Det avgörande bör vara hur ansträngande och besvärande det är för sökanden att ta sig från fordonet till målpunkten, oberoende av hur och med vilka hjälpmedel den sökanden tar sig fram.

Trafikkontoret instämmer i att det kan finnas behov att utöka kretsen av tillståndsberättigade till vissa personer med nedsatt armfunktion. Trafikkontoret efterfrågar dock tydliga kriterier för hur bedömningar av det ska göras ska göras.

Trafikkontoret önskar även att Transportstyrelsen se över praxis beträffande barn som har autism, utvecklingsstörning, epilepsi, hjärnmissbildning eller liknande diagnoser. Transportstyrelsens

bedömning av väsentliga svårigheter att förflytta sig på egen hand grundas på förmågan att förflytta sig till fots med eventuella hjälpmedel. I många fall har barn med ovan nämnda sjukdomar inte rent fysiska rörelsehinder, utan svårigheter att förflytta sig i vissa situationer. Exempelvis i främmande och oförutsägbara miljöer, då de inte kan överblicka vart de ska. Det kan också handla om plötsliga humörsvängningar som kan leda till att förflyttningsförmågan begränsas eller saknas helt. Därför är det viktigt att det finns tydliga och klara kriterier för vad som ska beaktas vid tolkningen av begreppet ”att förflytta sig på egen hand med eventuella hjälpmedel”, såsom smärtan, tiden det tar att förflytta sig, behovet av pauser mm.

Ansökningsblankett

Trafikkontoret ser positivt på en gemensam ansökningsblankett i syftet att uppnå en enhetligare tillämpning av reglerna för såväl sökande som berörd kommun. Trafikkontoret önskar dock att ansökningsblanketten ska anpassas digitalt så att det går att underteckna den med en digital signatur, exempelvis e-legitimation.

I vissa ansökningsblanketter kan sökanden uppmanas att kryssa för ”nytt tillstånd” eller ”förnyelse av tidigare”. Det kan vara missvisande för sökanden när denne tror att han/hon söker om förnyelse av sitt tillstånd. Det är viktigt att förtydliga i ansökningsblanketten att det faktum att man tidigare har beviljats särskilt parkeringstillstånd inte innebär att sökanden automatiskt beviljas ett nytt tillstånd. Det ska tydligt framgå att en enskild bedömning görs vid varje ansökan.

Gemensam mall för läkarintyg

Trafikkontoret ser positivt på förslaget. Trafikkontoret önskar att även den ska anpassas för digital hantering.

Parkeringstillstånd för rörelsehindrade: handbok för alla berörda

Trafikkontoret ser positivt på förslaget att SKL uppdaterar handbokens innehåll.

Kopplingen bilstöd- parkeringstillstånd

Trafikkontoret har inga särskilda synpunkter gällande frågan.

Central tillståndsmyndighet

Det kan finnas fördelar med central tillståndsmyndighet då handläggningen i kommunerna har en stor spridning i fråga om kunskap och den tid man kan avsätta för handläggningen.

Kontrollsystemet och missbruket av tillståndet

Trafikkontoret väljer att inte lämna några synpunkter gällande kontrollsystemet och missbruket av tillståndet då arbetsgruppen inte har behandlat frågan i sin helhet. Enligt arbetsgruppen skulle frågan behandlas i senare skede. Trafikkontoret ser positivt på att en fullständig utredning gällande kontrollsystemet och missbruket görs snarast då det är ett återkommande problem i storstäderna.

Per Anders Hedkvist
Förvaltningschef

Trafikkontoret
Tillstånd

Fleminggatan 4
Box 8311
104 20 Stockholm
Telefon 08-508 260 43
Växel 08-508 272 00
Fax 08-508 263 30
torke.kjellman@stockholm.se
trafikkontoret@stockholm.se
Org nr 212000-0142
stockholm.se